

Odborná škola sklářská Radnice

1921 - 1926

Inventář

EL NAD č.: 424
AP.: 234

Olga Čiháková, PhDr. Hana Hrachová, Ph.D.

Rokycany 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	5
III. Archivní charakteristika archivního souboru	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	7
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování inventáře	8

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použité literatury a pramenů	9
Inventární seznam	10
Tiráž	11

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem fondu je Odborná škola sklářská v Radnicích fungující v Radnicích pouze krátce v letech 1921 - 1926. Do roku 1924 byla označována jako Odborná škola pokračovací sklářská v Radnicích.

Počátky učňovského školství u nás lze datovat již do poloviny 18. století, více méně však byly stále spjaty s cechovním systémem. Vydáním Živnostenského řádu v prosinci 1859 byla ustanovena pravidla pro učební poměr. Ta nabyla platnosti až vydáním ministerského nařízení z roku 1883. Byl vydán základní statut pokračovacích škol průmyslových a obchodních. Pokračovací školy byly podle tohoto nařízení rozděleny na všeobecné, zřizované pro místní průmysl, a zvláštní, neboli odborné, specializované na určitý obor nebo skupinu oborů.

Pokračovací školy byly připojeny ke školám středním, měšťanským nebo obecným. Byly zpravidla dvouřídny (dva ročníky) a bývaly spojeny s tzv. přípravnými kurzy. Pro pokračovací školy vydalo ministerstvo školství učební osnovy, pravidla o učitelských silách a jejich dalším vzdělávání a zpravidla o financování těchto učebních zařízení. Správa těchto škol byla přísně centralizovaná za pomoci politických správních úřadů. Dozor nad pokračovacími školami vykonávali vládní komisaři z řad učitelů průmyslových škol – odborný dozor, a pak pětičlenné místní školní výbory – přímý dozor místní.

Po první válce došlo k úplné přeměně struktury celého hospodářství nově vzniklé republiky. Došlo k přetrhání hospodářských styků s cizinou a úbytku odbytišť v zahraničí. V této době také začala fungovat radnická škola. K nárůstu počtu živnostenských škol pokračovacích došlo až ve třicátých letech 20. století. Přelomem učňovského školství bylo vydání živnostenského zákona v roce 1924, který stanovil normy v oblasti výchovy a vzdělávání učňů. Živnostenské školy pokračovací byly rozděleny podle zaměření na školy všeobecné a odborné a z hlediska správního a hospodářského zajištění na školy samostatné a přičleněné.

Odborná pokračovací škola sklářská byla v Radnicích založena v roce 1921. Po rekonstrukci sklárny Fryčkovny a postavení nové sklárny u radnického nádraží panem Hoškem v roce 1920 se zdálo, že sklářský průmysl ve městě a jeho okolí se bude dále rozvíjet. Zástupci skláren se sešli na popud tajemníka radnického Svazu sklářů Buchara a skláře Josefa Brycha. Na schůzce se projednávala možnost zřídit odbornou sklářskou školu v Radnicích. 20. 8. 1920 byl sestaven přípravný výbor a podány stanovy ke schválení. Na další schůzky v průběhu prvního pololetí roku 1921 již byli přizváni i učitelé z radnických škol, především ředitel měšťanky Josef Ludvík a odborný učitel Josef Kupka.

Od počátku byla zamýšlena jako škola trojtřídní, do prvního ročníku nastoupilo 18. 9. 1921 celkem 36 učňů. Vyučovalo se v neděli dopoledne a ve čtvrtek odpoledne. Škola měla zejména vychovávat kvalitní odborníky pro provoz skláren, které se v té době na Radnicku nacházely.

Prvním a jediným správcem školy byl Josef Ludvík. Ve školním roce 1923/1924 bylo ve škole zapsáno celkem 31 učňů v prvním a 18 učňů v druhém ročníku. Vyučovalo se vedení písemností, počty, kalkulace, účetnictví, občanská nauka, odborné nauky a odborné kreslení.

Záhy se však ukázalo, že přes relativně velký počet učňů, má škola potíže především s jejich docházkou. Přes urgence, aby tento problém vyřešila Okresní správa politická v Rokycanech, řešení nalezeno nebylo. Správce školy si stěžoval, že sklárna firmy Pinkava nereflektuje na povinnost posílat učně do školy. Firma měla údajně vyhlásit, že propustí učně, kteří navštěvují školu.

Na konci školního roku 1925/1926 nic nenaznačovalo tomu, že by mělo jít o poslední vyučovací rok. Z jakého důvodu škola zanikla, není zcela jasné. Důvodem mohl být postupný úpadek sklářského průmyslu na Radnicku, na který samozřejmě škola musela reagovat, protože poptávka po vyučených sklářích klesala. Inventář školy byl předán Živnostenské škole pokračovací v Radnicích.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Vzhledem k tomu, že škola fungovala při Měšťanské škole v Radnicích jen jeden či dva dny v týdnu, lze předpokládat, že i její písemnosti byly ukládány v této škole. Jejím vedením byl pověřen správce školy, v případě katalogů učitel.

Fond byl převzat do archivu v říjnu 1980 (č. př. 231) patrně od Městského národního výboru v Radnicích. Předávací protokol se bohužel nedochoval.

Fond je dochován v úplnosti.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Inventarizaci fondu prováděla v srpnu 2009 praktikantka Olga Čiháková. Knihy byly zařazeny do skupin knih zápisů ze schůzí a evidenčních a chronologicky pročíslvány.

Nezměněn zůstal název evidenčního listu Národního archivního dědictví stejně jako rozsah fondu, který činí 0,04 bm. Písemnosti jsou vedeny česky. Všechny archiválie náleží do druhé kategorie a to na základě § 20, odst. 2 zákona č. 499/2005 Sb., o archivnictví a spisové službě v platném znění.

V knihách byla založena složka zápisů ze schůzí Školního výboru Odborné školy sklářské v Radnicích z let 1921 - 1926, ty tvoří nově vzniklý fond o rozsahu 0,01 bm. V rámci fondu nebylo provedeno přehodnocení významu písemností.

Fyzický stav písemností je dobrý.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Výborným pramenem pro poznání chodu školy jsou zápisy z porad učitelského sboru. Katalogy žáků poskytují informace o vzdělávání učňů, případně i jejich životopisná data.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování inventáře

Fond uspořádala, inventární seznam sestavila Olga Čiháková. Úvod zpracovala Hana Hrachová ve Státním okresním archivu v Rokycanech v srpnu 2009.

Rokycany, 2. 12. 2009

Olga Čiháková
Hana Hrachová

Seznam použité literatury a pramenů

Seznam použité literatury:

Černohorský Zdeněk, Vývoj učňovského školství v Československu, Praha 1973

Seznam použitých pramenů:

AM Radnice, kronika města, II. díl 1922 - 1937, nezpracováno

Martínková Petra, Živnostenská škola pokračovací Nepomuk 1887 - 1948. Inventář SOKA
Plzeň - jih se sídlem v Blovicích, 1993, s. 9, ev. č. 116

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	---------------	---------------	--------------

I. Knihy

I. 1 Knihy zápisů ze schůzí

1	Kniha zápisů ze schůzí pedagogického sboru	1921 - 1926	K 1
---	--	-------------	-----

I. 2 Knihy evidenční

2	Katalog I. třídy	1921 - 1922	K 2
3	Katalog I. třídy	1922 - 1923	K 3
4	Katalog II. třídy	1922 - 1923	K 4
5	Katalog I. třídy	1923 - 1924	K 5
6	Katalog II. třídy	1923 - 1924	K 6
7	Katalog I. třídy	1924 - 1925	K 7
8	Katalog II. třídy	1924 - 1925	K 8
9	Katalog I. třídy	1925 - 1926	K 9
10	Katalog II. třídy	1925 - 1926	K 10

Tiráž

Název archivní pomůcky: Odborná škola sklářská Radnice

Značka archivního souboru: OŠS Radnice

Časový rozsah: 1921 - 1926

Počet evidenčních jednotek: 10 (10 knih)

Počet inventárních jednotek: 10

Rozsah v bm: 0,04

Stav ke dni: 2. 12. 2009

Zpracovatel(é) archivního
souboru: Olga Čiháková

Zpracovatel(é) archivní
pomůcky: Hana Hrachová

Počet stran: 11

Počet exemplářů: 5 (v SOKA Rokycany 3)

Schválil: PhDr. Hana Hrachová, PhD.

dne 2.12. 2009 - č.j. SOAP/070-0549/2009